

שבוע נערך בחיפה מחזה מביש, שיעור לא היה דוגמתו בישראל. הוא היה סמל להתפתחות חדשה בחיים הלאומיים.

אל בית-המשפט בחיפה הובא אהרון כהן, חבר משק שער-העמקים. באותו רגע עדיין לא הוגש נגדו שום כתב-אישום. כל הי האשמות נגדו היו בגדר ידיעות שסיגנו לעתונות, לרדיו או לפגישות ציבוריות. בתאם לחוק ולנוהג ההגון של חברה דמוקרטית, כל אדם הוא בחזקת חף מפשע — עד שהורשע בדין כחוק.

אהרון כהן לא היה נאשם רגיל. מאחוריו היו שנים ארוכות של פעילות ציבורית, שכללה הישגים בעלי חשיבות לאומית בלתי-מערערת, ביחוד בשטח רכישת חלקים של התנועה הלאומית הערבית להבנת הי רעיון הלאומי העברי.

כהן הובא במכונית לדלת האחורית של בית-המשפט, לשם הארכת מעצרו בחשד ריגול. בקשה זו נדחתה על-ידי השופט. שיחזרו אותו בערבות — דבר בלתי-רגיל בהחלט לגבי נאשמים בריגול, שנתקבל בציבור כביטוי להערכת השופט את העניין כולו בשלב זה. שיחזרו של כהן היתה בפלה כבודה למאשימו.

בגמר הדיון לא הוצא כהן מן הבנין בדרך שהכנס אליו. מלחי, שוטרים ואנשי ש.ב., שהיו צריכים לשמור עליו עד לסידור הערבות למחרת היום, הוציאוהו משום-מה דחקה בשער הראשי. המכונית שעמדה קרוב לכן מאחורי הבנין, הובאה במיוחד אל הרחוב שמול הדלת הקדמית.

היא לא היתה שם לכדה. משעות הבוקר

בשיא המהומה: בעוד עשרות הנאשמים שורקים וקוראים „בוז!“ נפרדת רבקה כהן מבעלה, אהרון כהן, המובל במכונית הזרה למעצר, עד סידור הערבות.

בשבוע של הסתה ובזיון בית-המשפט, שאל הציבור הישראלי: האם פרשת כהן היא

פרשת דרייפוס?

שם נתעוררו מן הרגע הראשון חששות כי ההאשמה באה מטעמים פוליטיים ורעיוניים. הדמיון היה בולט מאד. כי במשך השבוע גיהלו מאשימו של כהן מערכה ציבורית, שדמתה יותר למסע פוליטי מאשר לתכונה משפטית. נתעורר הרושם הברור כי לא הרשעתו של אהרון כהן בבית-המשפט היא העיקר, אלא הפיכתו אובייקט של בוז ושנאה בקרב ההמונים הרחבים, וביחוד בקרב אספוסף שאיגו מתעניין בפרטי הפרשה ואיגו מסוגל להגיע לכלל דעה עצמאית, אלא המשוללה על-ידי כמה סיסמות מצלצלות כמו „בסתון המדינה“, „ריגול“ ו„בוגד“, מלים הלקוחות מרומנים בלשיים ונאומי-הסתה פרימיטיביים. אחרי שבוע ימים של הסתה כללית נגד מפ"ם (העולם הזה 1102) נקט מאיר יערי, מנהיג מפלגה זו, בשיטת-הגנה. הוא ניסה להפריך את ההאשמות, ניסה להכניס את פרשת כהן לפרספקטיבה הגיונית. אי-אפשר היה להאשים אותו בהפרזה. להיפך, רבים סברו כי יערי נקט בקו זהיר מדי ומתון מדי, הקפיד בבחירת כלי-שקו הרבה יותר מאויביו.

מרגל שניהל יומן מפורט

מחרת יום הופעת דבריו של יערי בשלושה עתונות — הארץ, ידיעות אחרונות ומעריב — נקט הממונה על שרותי הבסתחון בשיטה חסרת-תקדים בעולם. פקיד-ציבור זה, שתפקידו הרשמי הוא להגן על בטחון המדינה ולהביא עבריינים לדין, קרא אליו את ברוך בר, חבר מערכת הארץ, ומסר לו את פרטי העדויות שהוא מתכוון להביאן לבית-המשפט להרשעתו של כהן. היה זה רק בזיון חמור ביותר של בית-המשפט, גם לא רק מעילה בתפקיד ציבורי

המוקדמות שקד מישהו להפיץ בחיפה כי אהרון כהן יובא לבית-המשפט. כמה עשרות אנשים, שלא נראו כעורבים-ושבים רגילים, התאספו במקום וחיכו שעות ארוכות בסבלנות, כאילו היו ניצבים מקבלי-משכורת בהצגה מבוימת יפה.

כאשר הביאו מלוויי של כהן את הנאשם ברוב טובם ישר אל המקום שם חיכה לו קהל מורד זה, נערכה הפגנה ספונטאנית. שריקות חדות פילחו את האוויר, קריאות „בוז!“ הוטחו בפני הנאשם. המלחים מנעו פגיעות גופניות ממש על-ידי החשת כהן למכונית והעברתו מן המקום.

לא חשוב אם הצגה זו בויימה על-ידי מוסד אלמוני, או אם באמת היתה זאת הפגנה ספונטאנית. אם כך ואם כך, היא מהדהדה מיפנה בחיים הפנימיים של המדינה. היא מסמלת שיא של מסע-הסתה מכווער, מתוכנן ומתואם, שנועד לקבור אדם עוד לפני שהובא לדין. קבורה זו לא נועדה רק לאהרון כהן עצמו. היא נועדה לרעיון שכהן מייצג אותה, לתפיסה מדינית הקשורה בשמו, למפלגה שהוא נמנה על חבריה החשובים.

מאז פרשת רצח הים ארלוזורוב, אין תקדים למסע כזה בארץ. אין לו גם תקדימים רבים בחברות דמוקרטיות אחרות. הוא מוכיח רק פרשת אחת, החרותה על לוח לבו של הציבור היהודי בעולם: פרשת דרייפוס.

גם בפרשתו של אלפרד דרייפוס, סרן במשרד-הבסתחון הצרפתי, הואשם הקרבן בריגול לטובת מדינה עוינת. גם שם הוזנה מן הרגע הראשון הצד המשפטי הטהור. ראשי מערכת הבסתחון הפעילו לחץ בלתי-רגיל על השופטים, דאגו להרשעת הנאשם בדעת-הקהל על-ידי מסע מאורגן ושיטתי של השמצות ושמעות. גם שם נערכו הפגנות-רחוב נגד האיש. וגם

קהל מוסת מחכה ליד מכונית המשטרה לבואו של כהן, לפני צאתו מבית-המשפט